

De kiemen van een revolutie

Het begint met een fluistering binnenskamers. Dit regime willen we niet, is wat mensen elkaar zeiden. Dit is geen leven zo. Al 43 jaar ontnemen de machthebbers in Iran de rechten van hun mensen. Vrouwen worden geslagen omdat ze zich niet volgens de regels bedekken, journalisten worden opgepakt, wie Koerdische taallessen geeft belandt in de gevangenis, en wie de hand van een geliefde pakt op straat kan berispt worden. Nergens ben je veilig, nergens ben je vrij.

Dit regime willen we niet. Eerst waren het familieleden die fluisterden, toen vrienden. In parken waar ze elkaar ontmoetten, in cafés, op feestjes. Vreemden die in taxi's of winkels hun ongenoegen lieten blijken. Studenten die heimelijk samenkwamen, kunstenaars die elkaar vonden, clandestiene chatgroepen. De fluistering werd een terloops adagium, een statement, een uitdagende exclamatie, een leus.

Het begint met de dood van één vrouw die vermoord werd door de zedenpolitie. De Koerdische Jina Mahsa Amini. Vandaag is een belangrijke rouwdag: het is veertig dagen geleden dat ze stierf. Veertig dagen lang gaan mensen in haar naam de straat op, waar regeringstroepen hen in hun kogelvrije vesten op hun motors op staan te wachten, geweren in de aanslag.

Het begint met twee vrienden die elkaar ontmoeten op een straathoek. Twee paar voetstappen bewegen zich in de richting van een van de pleinen. Door een ongrijpbaar mechanisme voegen meer schaduwen zich bij hen. Een mars van het volk verspreidt zich door de straten.

Het begint met één stem die een stilte doorbreekt. Marg bar jomhooriye eslami. Dood aan het Islamitische regime. De rest wachtte op dit moment. Dat wat er borrelde wringt zich naar buiten. De menigte roept, herhaalt de leus.

Het begint met één vrouw die haar hoofddoek in brand steekt. De toeschouwers volgen, stoffen vatten vlam.

Het begint met een paar schoolmeisjes. Ze trappen op de foto van de geestelijke leider waar ze elke dag naar moesten kijken. Op een school duizend kilometer verderop stampen de volgende dag andere voeten op zijn misdadige gezicht.

Het begint met een vrouw die haar armen spreidt en danst. Haar furieuze vreugde is aanstekelijk, andermans haren wapperen mee in de rondte.

Kopieergedrag zou je het kunnen noemen. Maar dat is het niet, het is iets van binnenuit. Het borrelt al jaren en op de een of andere manier volgen lippen en lichamen dezelfde patronen. Woede en verdriet sijpelen naar buiten terwijl stemmen zich in elkaar haken en mensen zich gelijktijdig bewegen.

Ik zie hoe anderen overkoken, ook hier in Nederland. Het wurmt zich uit ons, in de vorm van tranen, van vuisten, van drie woorden: Jin Jiyān Azādi. Zān Zendeġi Azādi. Vrouw Leven Vrijheid.

Onze monden openen zich gelijktijdig, we zijn elkaars spiegelbeelden. Ik schreeuw zodat jij schreeuwt zodat mijn stem niet alleen is en jij niet alleen staat. In elkaars ogen zien we ons verdriet en onze woede. We zien de dieptes waar we soms in verzinken. Jezelf kun je daar niet altijd uit halen, maar je wenst het voor de ander.

Vandaag is het veertig dagen geleden dat Jina Mahsa Amini stierf. Veertig dagen lang gingen mensen de straat op. En dit was pas het begin.